

יאבדו הערצה רודף אותם תמיד. חנוך ה-עניויות" שהיו עד היום מלמדים בחשק כה רב לחניכים היה האמצעי שבו עצבו את הצורה המוסלפת הזאת. מדת ה-עניויות" הכניעה את הרגשת הכבוד העצמי— בדבור, אולם לא דכאה את הרצון לנחול כבוד מאחרים. היא הפכה את ההשפלה העצמית. השפלה מלולית. לאמצעי להשגת אמונם של הבריות, ויצרה על ידי כך צביעות רבה וזיוף ההרגשות. לילדים למדו הכנעה בלתי הגיונית. והם שוב, בגדלם תבעו אותה מאחרים. אמרו, שרק אלה שלמדו לציית. יודעים לצוות. לדעת. אף איש אינו צריך ללמוד לציית ואף איש בל ינסה לצוות. אינני מתכוון לאמר בזה כי אין צורך ולא יהיו מנהיגים במפעלים קואופרטיביים. אולם כוחם לא יהיה רב מכחו של מנהל התחרות כדור רגל, שנשמעים לו מתוך רצון חפשי כדי להגיע לידי המטרה המיועדת. והמטרה שאנו שואפים אליה תהא זאת שתבוא מרצוננו אנו ולא זאת שתבוא מרצונה של אוטוריטטה חיצונית. ומטרותינו אנו אל תוטלנה בכח על אחרים. זהו הדבר שאני מתכוון לו באמרי אף איש בל יצווה ואף איש בל יציית.

(עוד יבוא)

התקוממות כושים, בהכנעת קשר קומונוסטי או בסכנות אחרות המאמות על האריסטוקרטיה, אכזריות זו היא שלוחה ונצר ממורך הלב והפחדנות וראויה לאותה מדה של תעוב שאנו נותנים לצורות הגלויות יותר של רעה זו. אני מאמין, שניתן לחנך אנשים ונשים רגילים באופן כזה שהם יהיו מוכשרים לחיות בלי פחד. עד היום רק מתי מספר של גבורים וקדושים הגיעו לכך, אולם כמעשיהם יכולים לעשות גם אחרים אם רק יראו להם את הדרך הנכונה. אומץ הלב שאינו עומד רק על דכוי. מורכב ממספר גורמים: אתחיל בפשוטים ביותר, — בריאות חיוניות— תועלתם מרובה, אולם מציאותם אינה הכרחית. נסיון וידיעה במצבי סכנה רצויים מאד. אולם בשעת בואנו לבחון את אומץ הלב לא במצב זה או אחר, אלא את אומץ הלב הכללי, האוניברסלי, הרי הנכסף הוא דבר מה יותר יסודי. זה שאנו זקוקים לו הוא קומבינציה של כבוד עצמי יחד עם השקפה בלתי אישית על החיים. נתחיל בהכרת ערך עצמי. יש אנשים אשר חייהם נובעים מבפנים ויש שחייהם אינם אלא ראי מכל מה שחושבים ומדברים שכניהם. אצל האחרונים לעולם אינו יכול להיות אומץ לב אמתי. הם מוכרחים להיות תמיד נעצרים על ידי האחרים והפחד שמא

פנחס לנדר

אֵטִי מוֹת

וְעַל קִבִּי רָקֵב יִצְלַע חַלּוֹם בְּלַיִל
 אֵל מִזֶּן נִקְשָׁה וְאֵל מִרְחוֹן פִּשְׁפֹּשׁ
 לְחִשּׁוֹף שְׁנֵי שְׁלֵר וּבְחֹרֵי עֵינָיִם
 הַדְּלֵק תִּפְאוֹה בְּאוֹן גְּבֻרַת שְׁמַשׁ.
 בֵּן תֵּילֵל תִּקְוָה בְּאַחֲזֵרֵי הַדְּלֵת.
 בְּחַתְלֵהוּיִל מִקָּרַח בְּעִזְבוֹן כְּפוֹר.
 וַיֵּטָה? נִפְתַּח כֹּל פִּצַּע לְזוֹרֵה הַפְּלִח
 וּמִלֹּא הַשְּׁבָלִיִּים— קָדִים בֵּי יַעֲכוֹר.
 אֵין מִטִּיף רַחֲמִים, כְּרָסִם טַל מְרַגֵּיעַ
 אֲדַמַּת שְׁחוֹר גְּלֵה הַיְתָה מְלַחֶה
 וּמִפּוֹטוֹת סֵלָם אֲשֶׁר לְעַל הַרְקִיעַ,
 פְּרָכוּ שְׁלֵבִים, הִפְסַג קִרְחָה?
 עַל בֵּן אִם גַּם אֲצַעֵק מִי יֵהָא שׁוֹמֵעַ?
 וְכִי זֶה פֶה יִקְרָא אֶת שְׁנַכְמֵב בְּדִיו
 וְאֵת אֲשֶׁר בְּרַם בְּכִרִית יִתְנַעֵנֵעַ—
 לֹא הִמְצָא עַדָּן לְדוֹי אֲנוֹשׁ בְּדִיו.

וְאִם אֲצַעֵק— מִי מְרַחֵק שׁוֹמֵעַ?
 מִי הַקּוֹרֵא אֶת שְׁנַכְמֵב בְּדִיו
 וְאֵת אֲשֶׁר בְּרַם בְּכִרִית הַתְּנַעֵנֵעַ?—
 לֹא הִמְצָא עַדָּן לְדוֹי אֲנוֹשׁ בְּדִיו.
 בְּכִרִי עַל הַנְּגוֹת אֲנֻטְנוֹת רַעַד תְּרַעְנֶנָּה.
 שְׁאֵנַת בְּדִירוֹת, כְּסוּמָא תְנַשֵּׁשׁ.
 סֵהֶלְמִיוֹת לְכַב תְּנַעֵנֵעַ הַפְּרָנָה
 וּמִתְהַלֵּךְ אָדָם מְרַמְדֵם, בּוֹלֵשׁ:
 אֲמַצָּא סָנָה חֶסֶה וְרָכֵף לְחֵם?
 עוֹף גְּרוֹעֵר־גַּף מִתְדַמַּת מְכוֹרָה.
 בְּלַיִל מְנַעַע פּוֹכֵב לֹא אֶחָד הַתְּנַחֵם.
 עַל בֵּי הַלֵּךְ גּוֹפּוֹ לְמִקּוֹמוֹת עֲבָרָה.
 וְלֹא אֶחָד קוֹנֵן עַל סִיר בְּשֶׁר שְׂבַע
 וְעַל בֶּף אִמָּא מְבוֹלָה כְּמִצּוֹלוֹת שְׁעַר.
 מֵה אִם כֹּל שְׁחִרִית לְשַׁעֲרִים נִצָּאָה
 כְּכֹלֵב לְאִימְלִיו וְעֵצָם אֵין מְכַבֵּר.